"Теремкәй" әкияте

Катнашучылар:
Әкиятче – Гузель
Тычкан - Дине Ш.
Бака –Дине Н.
Куян - Илназ
Телке – Зиле Ш.
Тиен - Лейсен
Буре - Резиле
Аю – Нагиме
Ежик – Алсу

Залда бер теремкәй тора. Агачлар артында җәнлекләр утыралар.

Әкиятче:
Исәнмесез, кадерле балалар!
Исәнмесез, кадерле кунаклар!
Мин сезне әкияткә чакырасым килә.
Урман кисәкчеге артында, Опушка,
Кемнендер йорты качкан.
Ул Түбән түгел, югары.
Терем, терем, күрен,
Әйлән дә син туктал,
Урманга артың белән, безгә йөз белән,
Тәрәз каршына, ишек алдына.
Ә менә безнең теремок та. Әйдәгез, уңайлы итеп утырып, алга таба нәрсә булыр, карарбыз. Тыңлагыз әле, урман сукмагыннан кем чаба?
Тычкан *музыкага килә,чи-чи-килеп, чабып, биеп йөри.*
<u>Музыка “Мышка-хохошка”</u>
Мин-кечкенә тычканы,
Мин урман буйлап йөгерәм,
Эзлим үземә өй,
Эзлим, тапмыйм,
Тук-тук*, (кыңгырау уйный)*
Көртегез мине!
Тук-тук, көртегез мине!
Тычкан: Нинди искиткеч Теремок?
Ул түбән түгел, югары,
Теремкада кем яши,

Теремканы кем саклый? (*җилкәләп яши*)
Беркем дә җавап бирми!
Теремокка мин керәм,
Һәм тәртип урнаштырырмын,
Пәрдәләрне төзәтәм,
Тәрәзә төбендә утырам
(Тычкан баласы йорт өченә кереп утыра)
Әкиятче: Өйгә кереп тычкан,
Йортны саклый башлады,
Кинәт күлдән, үләннән,
Ялан аяклар чабалар.
(Полянкага музыка астында кулындагы ярыклап бака чыга,

теремокларны карый, йорт каршында туктый һәм бию бии).
<u>Веснушки - Лягушка</u>
Бака: Мин, Бака – Бакылдык.

Камышлы күлдә, куак төбендә,

Ятам быгырдап, мин яшел бака.

Батып һәм калкып, су дулкынлатып,

Һаман кычкырам: бака-ка-ка-ка.

(әйләеп)
Нинди искиткеч Теремок?
Ул түбән түгел, түгел югары!
Теремада кем утыра,
Һәм тәрәзәдән карый?
(тирмәккә шакый)
Тычкан: кем анда?
Бака: Бу мин, синең дустың!
Мин Яшел бака.
Күңелсез дор сина бер үзең?
Мин дә синең белән яшим!
Мине дә керт әле.
Тычкан. Биеп, күрсәтсәң, кертәм.
Бака. Әйдә син дә чык, икәү бергә биибез.

(татар халык көенә кара-каршы бииләр,әйләнәләр (бака тычкан янына

керә)

<u>Татарча бию</u>
Тычкан һәм бака:
Бергә тату яшик,
Һәм черкиләрне бергәләп тотыйк!
Әкиятче:
Кинәт урманнан аланга,
Озын колаклы куян килде!
(Музыка залына куян костюмындагы, муенына барабан салынган куян атлый)
Куян:
Ни өчен могҗиза, менә шулай әйе!
Мин монда ничек килеп эләктем соң?
Теремкалар аланында,
Ул түгел, түбән, түгел югары,
Торбадан төтен чыга,
Тәрәз астында пенек,
Ишек шакылдап,
Хуҗаларны да чакырам.
(теремокка шакый)
Тук-тук, теремочкада кем яши?
Анда җырлар кем җырлый?
(Бака һәм тычкан тәрәздән карыйлар)
Тычкан:
Мин-Тычкан-очкын!
Бака:
Мин Яшел бака!
Тычкан: Ә син кем?
Куян:
Мин –Куян, Куркаккай

Кечкенә генә.

Бик йомшак кына,

Бик куркак кына.

Ике колагым

Озынкай гына.

Аягым җиңел

Мамыктай гына.

Мине дә кертегез әле!
Тычкан. Биесәң кертәбез.
Куян. Әйдәгез, чыгыгыз, бергә биибез, күңеллерәк булыр.

(кара-каршы парлап бииләр, әйләнәләр, русс халык көенә)
<u>Русская народная мелодия</u>
Әкиятче:
Өйдә күңеллерәк булды,
Өчәү яши башладылар,
Кинәт урманнан чаба,
Кемдер тырнаклы койрыклы.
(музыка астында кашык тоткан төлке урлана, карый, теремок күрә,

аны карый)
Төлке: *(Музыкага бик боргаланып йөри, матур киемнәрен күрсәтә,*

Теремкәйне күрә)
Ай – яй матур Теремкәй, монда кем яши микән? (кил<ins>ә</ins>,шакылдата)

Тук,тук, тук,Терем,теремкәй.теремкәйдә кем яши?
Тычкан. Мин,Тычкан-чыелдык.
Бака. Мин, бака-бакылдык
Куян. Мин, Куян-Куркаккай.
Тычкан: Ә син кем?
Төлке
Ә мин Төлке, хэйлэбай

Көлтә- көлтә койрыгым

Болгый болгый барамын

Кетәклеккә кереп мин,

Тавык, чебеш аламын.

Мине дә кертегез әле.
Тычкан : Берәр һөнәр күрсәтсәң, кертәбез.
Төлке. Мин "Әпипә" дигән бию беләм, әйдәгез, чыгыгыз, бергәләп

биибез.

"Әпипә" биюе

(җырлы бию, 2 куплет)

1.Бас ,кызым,Әпипә,

Син басмасаң,мин басам,

Синең баскан эзләреңә

Мин дә китереп басам.,

2.Бас, бас эзенә

Күз тимәсен үзенә

Яшел чирәм үсеп тора

Аяк баскан эзенә.

Әкиятче: .
Кинәт урманнан аланга
Тиен килә елмаеп.
Тиен агача башыннан
Җитез генә сикерә.
Чикләвек, гөмбә җыеп,
Куышына китерә.
Тиен. (биеп чыга, теремкэйне курэ) Ай –яй матур Теремкәй,монда кем

яши микән?(килә,шакылдата)

Тук, тук, тук, Терем, теремкәй, теремкәйдә кем яши?
Тычкан. Мин,Тычкан-чыелдык. **Бака.** Мин, бака-бакылдык. **Телке:**

Ә мин Төлке, хэйлэбай
Тычкан. Э син кем буласын.
Тиен. Мин – тиен, жирэн тиен.
Кош тугел очам, ябалактан куркам.
Чиклэвекне яратам, сызгырсам урманны янгыратам.
Мине дэ кертегез эле.
Тычкан.Жырлап курсэтсэн кертэбез.
Тиен. (жыр «эннэги –геннэги».
Барысы бергэ. (кул чабалар
)Булдырдын, булдырдын, эйдэ бергэ яшибез.
Әкиятче:
Көн-төн урман буйлап селкетә,
көн-төн табышны эзли.
Йөри — бүре дәшми йөри,
Кинәт урманнан аланга буре керә.

Бүре килә. *(Музыкага буре керэ, эзләнеп йөри, Теремкәйне күрә)*

Ай –яй матур Теремкәй, монда кем яши микән? *(килә, шакылдата)*

Тук , тук , тук ,Терем,терем, теремкәй , теремкәйдә кем яши?
Тычкан. Мин,Тычкан-чыелдык. **Бака.** Мин, бака-бакылдык. **Тиен.** Мин жирэн тиен. **Куян.** Мин, Куян-Куркаккай. **Төлке**:
Тычкан: Ә син кем?
Бүре. Мин Бүре - Соры Колак.

Мине дә кертегез әле.
(Барысыда калтырый)
Буре: анда тәмле ашыйлар. Әй хуҗабикә.Ач, бүрене дә кабул ит.

Тычкан: ни өчен килден, куркам (*башын тотып*).
Төлке: Эшләр дә тупас (*Плохи дела*).Керпегә шалтыратырга кирәк.
Бүрене куарбыз *(керпегә шалтырата).* Кил, тиз арада иптәшем. Безгә нежда бүре килде. Йодрыгы белән ишек шакый. Аннан да куркынычрак булыр иде. Тизрәк ярдәм ит. (*керпе керә).*
Керпе: нәрсә тавышлыйсың син?
Бүре: мин өйгә яшәргә килдем. — Тормышым нәрсә ул минем! Көн буе, җиденче тиргә кадәр, ерим мин йорт һәм ашарга эзләп, һәркем миннән качып ери. Һәркем сине алдалап кача, ашыйсым да килә. Бөтенләй оятсызланды җәнлек! Кабымлык та юк.

Әкиятче:
Шулай итеп аңың битеннән яшь саркып тәгәрәп теште идәнгә.
Буре: Ай, Мин беттем, картайдым, күрәм,-дип уйлады ул. — әйе, - ди. - Менә улсәм, беркем дә мине яхшы сүз белән искә алмый. Барысы да әйтер бүре усал, ач, соры, ахмак, сары дип... Куянны барысы да кызгана! (*бармак белән курсәтеп*) Җирән плутовканы әле Кумушка, әле төлке Патрикеевна дип атыйлар (үртәбрәк әйтә). Аюны Михайл Потапыч яки Миша дип атыйлар. Ә Төлкеләр белән аю минем кебек үк ерткычлар(хищниклар) бит. Минем дә яхшы буласым килә.*(елый)*

Әкиятче: Бүре шулай яхшы булырга тели! Ул аңлады: игелекле булырга кирәк, син яхшы булып өйгә керәсен яки урман буйлап ач ерисен. Ә бу йортта бергәләп ашарбызда, яшәрбездә.
Тычкан: Ә син безне ашамыйсынмы соң?
Бүре: Юк мин инде һәзер яхшы бүре. (*шатланып*)
Төлке: Кара! Беребезге тисәң хәзер китэсен. (*кулын селкеп*)
Тычкан: Берәр һөнәр күрсәтсәң кертәбез.
Бүре. Мин бер уен беләм, әйдәгез ,чыгыгыз, бергәләп уйныйбыз, күңелле булыр.

«Түбәтәйле". Уртада 5-6 урындык тора, урындыкларга түбәтәйләр куела. Балалар урындыклар тирәли басалар, көй башлануга, җиңелчә йөгерә башлыйлар. Көй туктауга, түбәтәйләрен кияләр, шул арада урындыкларга утырып өлгерергә тиешләр. Кем урынсыз кала, шул уеннан чыга. Икенче мәртәбә уйнаганда ,
уртада өч урындык кала, уйнаучылар саны артыграк була. Соңга таба берурындык калдыралар.   Шулай итеп, иң игътибарлы, җитез билгеләнә.

Барысы бергә: Булдырдык, булдырдык. (кул чабалар). Әйдә кер, бергә яшәрбез.
Аю килә (*Музыкага лап- лап атлап йөри,Теремкәйне күрә*)

Ай – яй матур Теремкәй,монда кем яши микән?(*килә,шакылдата*)

Тук, тук, тук, Терем, теремкәй, теремкәйдә кем яши?
Һәрберсе дә (*Җавап бирәләр*) Ә син кем?
Аю. Мин Аю Камыт Аяк.

Мине дә кертегез әле.
Барысы. Безнең урын юк бит.
Аю. Мин ишек төбендә генә торам. (*ишектән кереп карый*). Булмый.

Мин тәрәзәдән кереп карыйм. *Булмый*.

Ярар, мин түбәдә генә утырып торырмын. Булмый.

(Теремкәйдән ,җәнлекләр чыгалар)

Тычкан. Сина аю, ачуланма, Эйдэ бердэм дус булыйк, яна зур терем тозик.

Аю. Ярар инде , сонрак бергәләп ясарбыз. Эйдэгез бергәләп уйнап алыйк.

”Утраулар”. *Идәндә уенчылар санынан бергә кимерәк итеп кәгазьләр таратыла. Көй башлануга уенчылар биеп йөриләр,ә көй туктауга «утрау”ларга басып калырга тиешләр. «Утрау”га басып өлгермәгән уенчы, уеннан чыга. Уен барышында «утраула (кәгазьләр) алына барыла, бер уенчы калганчы уен дәвам итә.*

Әкиятче:

Ахыр чиктә, алар бүрәнә ташыдылар, такталар кисәргә — яңа теремок төзергә керештеләр. Элеккегесеннән дә яхшырак, зурырак төзелде!»
Һәм алар бик бәхетле, тату һәм озак яшәделәр.

Ә әкият гади тормыш зирәклегенә өйрәтә. Кунакчыл һәм дустанә булырга кирәк. Яшәргә яхшырак бергә. Тычкан бер узе генә яшәсә, аңа күңелсез булыр иде. Ә монда җыр-биюләр дә бар. Бергә күпкә күңеллерәк.

Ә теремок җимерелгәч, хайваннар нишли башладылар? Бергә йорт төзергә, ул күпкә яхшырак. Бу вакытта өйрәтә ике әйбергә. Беренчедән, проблеманы бергәләп хәл итү җиңелрәк. Икенчедән, бәлагә юлыкмаска, алга таба барырга, яңа йорт, яңа тормыш төзергә кирәк (*Әкият бетә, катнашучылар белән таныштыру, берәм-берәм чыгып баш ияләр.*